

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Själva läroplanen kan man säga eller så, det tycker jag att
förskolan ska ta hand om”

En kvalitativ studie om föräldrars olika tolkningar av inflytande i förskolan.

Cecilia Karlsson
Åse Larsson

KUFA/BL1/LAU990

Handledare: Louise Peterson

Examinator: Torgeir Alvestad

Rapportnummer: VT 11-2920-09

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Abstract

Examensarbete inom lärarutbildningen

Titel: ”Själva läroplanen kan man säga eller så, det tycker jag att förskolan ska ta hand om”

Författare: Cecilia Karlsson, Åse Larsson

Termin och år: VT- 2011

Kursansvarig institution: Institutionen för Pedagogik, kommunikation och lärande

Handledare: Louise Peterson

Examinator: Torgeir Alvestad

Rapportnummer: VT 11-2920-09

Nyckelord: Föräldrar, förskolan, inflytande.

Sammanfattning:

Det övergripande syftet med vår studie är att undersöka föräldrainflytande i förskolan. Genom att samtala med föräldrar kring det givna temat föräldrainflytande är våra frågeställningar: Hur kommunicerar föräldrar vad inflytande i förskolan är för dem? Och i vilken utsträckning säger sig föräldrar att de använder sig av inflytande i förskolan?

Studiens upplägg, en kvalitativ metod, omfattade sex stycken intervjuer med olika föräldrar med barn i förskolan. Det insamlade materialet selekterades och sammanvävdes till det som utgör vårt resultat. Detta analyserade vi med hjälp av relevant litteratur. Därefter diskuterade vi vårt resultat utifrån tidigare forskning.

Slutsatserna är att föräldrarna ser på sitt inflytande genom olika slags forum, såsom utvecklingssamtal och föräldramöten. Däremot ser föräldrarna pedagogerna i förskolan som de professionella och överlämnar det pedagogiska arbetet till dem. Det som föräldrarna ser som sitt eget inflytande är bland annat dialogen vid lämning och hämtning. De flesta föräldrar väljer att använda sitt inflytande då de upplever att verksamheten inte är en trygg plats, ett så kallat latent inflytande.

Det som är av betydelse för alla verksamma pedagoger är att de ska tänka sig föräldrar som en icke homogen grupp. Alla föräldrar är olika individer och har olika tankar kring sitt inflytande i förskolan.

Förord

En bit in i våra studier till lärare för yngre åldrar reflekterade vi kring hur universitetet förberedde nyutexaminerade lärare inför bemötandet med föräldrarna. Våra erfarenheter sa oss att den delen av yrket är en stor och daglig arbetsuppgift men vi såg det inte i våra studier. När vi började granska *Läroplanen för förskolan* (Skolverket, 2010) såg vi att det fanns många punkter som berörde föräldrainsflytande. Vad styrdokumentet säger är en sak men vi ville forska vidare utifrån föräldrarnas perspektiv för att få reda på vad föräldrarna förväntade sig av pedagogerna. Vi ville ta reda på om de stämmer överrens eller om pedagogerna arbetar utefter mål som rent praktiskt blir omöjliga då föräldrarna har en annan uppfattning kring inflytande.

Vi startade med att ta kontakt med Lisbeth Flising som hade forskat inom föräldrainsflytande på Göteborgs universitet. Hon gav oss många tankar och tips på relevant litteratur. Det har varit intressant att jämföra hennes forskning med vår egen under resans gång och vi har använt oss av hennes forskning som en röd tråd genom uppsatsen. Ett stort tack till Lisbeth Flising.

En viktig aspekt är att vi varit två stycken under arbetets gång, vilket har varit en stor fördel då vi kompletterat varandra. Vi författare har haft ett gott samarbete under hela examensarbetet och arbetet har löpt på genom djupa diskussioner kring varje liten detalj i texten. Intervjuerna gjorde vi tillsammans och det skapade en trygghet men också värdefulla reflektioner kring hur vi tolkade varje svar. Vi vill tacka föräldrarna som har tagit sig tid att dela med sig av sina tankar då det gäller deras syn på inflytande i förskolan. Utan föräldrarnas medverkan hade vår studie inte varit genomförbar.

Arbetet resulterade i att vi nu har ett mer komplext förhållande till ordet föräldrainsflytande. Vi har blivit mer medvetna om mångfalden hos människor och att läraryrket är ett variationsrikt och spännande arbete som innefattar mer än det pedagogiska arbetet med barnen.

Cecilia Karlsson och Åse Larsson.

Göteborg 2011-04-07

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställningar	5
1.2 Disposition	5
2 Teoretisk anknytning	7
2.1 Föräldrainflytande ur ett historiskt perspektiv	7
2.2 Tidigare forskning	8
2.3 Teoretiskt perspektiv	12
3 Metod	14
3.1 Val av metod	14
3.2 Halvstrukturerade intervjuer	14
3.3 Val av design	15
3.4 Urvalsgrupp	16
3.5 Beskrivning av genomförande	16
3.6 Bearbetning av intervjumaterial	17
3.7 Studiens tillförlitlighet	17
3.8 Etiska överväganden	18
4 Resultat och analys	20
4.1 Aktivt föräldrainflytande i planerade möten	20
4.2 Aktivt föräldrainflytande i den dagliga kontakten	21
4.3 Aktivt föräldrainflytande i utbytet hem och förskola	21
4.4 Aktivt föräldrainflytande genom punktinsatser	22
4.5 Mindre aktivt föräldrainflytande vid pedagogiskt arbete	24
4.6 Mindre aktivt föräldrainflytande vid trygghet	24
4.7 Mindre aktivt föräldrainflytande vid tidsbrist	25
4.8 Sammanfattning av resultat	25
5 Diskussion	27
5.1 Olika perspektiv på föräldrainflytande	28
5.2 Föräldrainflytande genom dialog/kommunikation	29
5.3 Trygghet	31
5.4 Metoddiskussion	32
5.5 Resultat i relation till tidigare forskning	34
5.6 Relevans för läraryrket	35
5.7 Förslag på fortsatt forskning	35
5.8 Slutord	36
6 Referenser	37
Bilaga 1: Intervjufrågor till föräldrar	39
Bilaga 2 Brev till föräldrar	40

1 Inledning

Nyutexaminerade lärare får frågan om det är något de saknar under utbildningen i tidningen *Lärarstudenten* (2011:1). En student berättar följande: ”Föräldrakontakt är något som jag förstått, av de lärare jag mött på min VFU, kan vara ett problem. Det är också ett ämne som tar för lite plats på utbildningen. Vi har bara nosat på ämnet under våra basgruppsdagar och de är inte obligatoriska” (a.a. s.3). Vi upplever att ämnet föräldrainflytande tolkas som diffust och svårhanterligt för pedagogerna, vilket kan medföra att det inte diskuteras inom kollegiet. Ofta är förskolans fokus inriktat på hur verksamheten skall erbjuda föräldrainflytande men glömmer av att detta samarbete kräver två parter: Förskola och hemmet. Föräldrar till barn ses alltför ofta som en enhetlig grupp. Föräldrar har olika kunskaper, tankar och erfarenheter som rör verksamheten. Detta leder till olika förväntningar och därmed kan föräldrar ha olika krav och inställning till förskolan (Flising, 1995).

Tidigare forskning har berört ämnet föräldrainflytande men i de flesta fall riktat sig mot skolan eller utifrån pedagogens roll. Den nya Skollagen (2010) belyser föräldrainflytande i fjärde kapitlet. Kvalitet och inflytande, § 12, ”Vårdnadshavare för barn i förskolan /.../ ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen” (s.12.).

Ett av förskolans styrmedel är *Läroplanen för förskolan* (Skolverket, 2010). I *Läroplanen* beskrivs föräldrainflytande under rubriken 2.4 *Förskola och hem*. Där finns riktlinjer för förskollärare och för arbetslaget som alla pedagoger är ålagda att följa. I texten kan vi läsa att det ska finnas ett samarbete mellan familj och förskola där vårdnadshaven har ansvaret för fostran och utveckling. Förskolan ska utgöra ett komplement till hemmet på så vis att verksamheten ska skapa förutsättningar för att varje barn ska utvecklas på ett så rikt och mångsidigt sätt som möjligt. Vikten av ett förtroendefullt samarbete betonas i kapitlet. Det är därför avgörande hur tydligt förskolan delger verksamhetens innehåll och mål för att skapa de bästa förutsättningar för vårdnadshavarens inflytande. Men vad innebär fenomenet inflytande?

Svenska Akademiens ordlista (2006) förklarar begreppet inflytande som en möjlighet att påverka. I *Läroplanen* för förskolan benämns fenomenet inflytande under riktlinjer för

förskola och hem där arbetslaget skall ”ge föräldrarna möjligheter att utöva inflytande över hur målen konkretiseras i den pedagogiska planeringen” (Skolverket, 2010, s.12). Föräldrarna är en del av verksamheten och ska ges inflytande. Men vad innebär föräldrainflytande i förskolan utifrån föräldrarnas tankar och inte läroplanen?

Att kunna ge föräldrar inflytande bygger på att känna en trygghet i sin yrkesroll som pedagog. När vi snart är klara med lärarutbildningen märker vi att förberedelsen inför arbetet med föräldrasamverkan inte har berörts i tillräckligt stor utsträckning. Därför vill vi rikta fokus på vad föräldrar har för tolkning av deras eget inflytande i förskolan och vad de förväntar sig av pedagogerna när det gäller föräldrainflytande.

1.1 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med vår studie är att undersöka föräldrainflytande i förskolan. Genom att samtala med föräldrar kring det givna temat föräldrainflytande är våra frågeställningar:

- Hur kommunicerar föräldrar vad inflytande i förskolan är för dem?
- I vilken utsträckning säger sig föräldrar att de använder sig av inflytande i förskolan?

1.2 Disposition

Vårt arbete är uppdelat i fem kapitel med tillhörande underrubriker. Vi kommer i kapitel två att presentera teorin. Den startas upp med föräldrainflytande i ett historiskt perspektiv och vidare presenteras relevant teori som vi knyter an till begreppet föräldrainflytande i förskolan. Tanken med en teoretisk genomgång är att du som läsare skall få en teoretisk bakgrund för att skapa en förförståelse för vårt ämne: Föräldrainflytande i förskolan.

I kapitel tre diskuterar och motiverar vi vår kvalitativa metod. Vi har valt att använda oss av halvstrukturerade intervjuer med öppna frågor. Vi redovisar vår urvalsgrupp, hur vi gått tillväga, studiens tillförlitlighet, etiska aspekter etc.

Presentationen av vårt resultat finner ni i kapitel fyra. Vi beskriver och analyserar här föräldrarnas intervju svar. För att du som läsare skall få en överskådlig bild av vad vi fått fram har vi grupperat föräldrarnas svar i sju olika teman. De är: Aktivt föräldrainflytande i

planerade möten, aktivt föräldrainflytande i den dagliga kontakten, aktivt föräldrainflytande i utbytet hem och förskola, aktivt föräldrainflytande genom punktinsatser, mindre aktivt föräldrainflytande vid pedagogiskt arbete, mindre aktivt föräldrainflytande vid trygghet och mindre aktivt föräldrainflytande vid tidsbrist.

Utifrån de olika temana i resultatanalysen har vi åskådliggjort tre olika diskussionsområden under kapitel fem. De är: Olika perspektiv på föräldrainflytande, föräldrainflytande genom dialog/kommunikation och trygghet. Kapitlet har även underrubriker där vi bland annat diskuterar metoddelen, relevans för läraryrket och förslag på vidare forskning.

2 Teoretisk anknytning

I detta kapitel börjar vi med att diskutera vårt centrala begrepp: Inflytande. Därefter redogör vi för föräldrainflytande ur ett historiskt perspektiv. Vi belyser sedan relevant forskning och litteratur i ämnet föräldrainflytande samt vår teoretiska utgångspunkt. Vi avslutar med en sammanfattning av kapitlet.

Mot bakgrund av ovanstående kan vi slå fast att begreppet inflytande i förskolan är ett komplext fenomen som inte enkelt låter sig beskrivas med hjälp av *Svenska Akademiens ordlista* (2006) som förklarar begreppet inflytande såsom: Möjlighet att påverka. Inflytande är ett komplext begrepp som används både i vardagen och i arbetslaget, tillsammans med barn och med föräldrar. Man kanske skulle kunna tro att de officiella dokumenten, såsom *Läroplanen för förskolan* (Skolverket 2010) och *Skollagen* (2010) som beskriver inflytande som en självklarhet men vi uppfattar det som att dokumenten skapar tolkningsutrymmen och kan därmed bidra till olika förutsättningar för varje familjemedlem, pedagog och arbetslag.

Föreliggande intresse och syfte med den här studien är inte att undersöka hur inflytande beskrivs i de officiella dokumenten utan att undersöka hur föräldrar beskriver sitt inflytande i förskolan idag.

2.1 Föräldrainflytande ur ett historiskt perspektiv

För att få en fördjupad förståelse för hur dagens föreställningar om föräldrainflytande diskuteras, tar vi först en blick i backspegeln (Gars, 2006). Det som vi upplever idag, nutiden, härstammar från hur det var förr. Det är alltså viktigt att skapa sig en bild av det historiska händelseförloppet och därmed bli ”medvetna om samtiden som en del av den pågående historien” (Gars, 2006, s. 31). Vi vill redogöra för en historisk tillbakablick där vi kan se föräldrainflytande ur två olika perspektiv när föräldrainflytandet förändras i takt med samhällsutvecklingen.

Sverige hade undervisningsplikt som skrevs in i kyrkolagen 1686. Det var församlingens präst, kringvandrande lärare eller hjälppräster som skulle undervisa. Enligt 1723 års regeringsresolution tillkom att föräldrarna (husfadern) även hade undervisningsplikt. 1842 tillkom den *Allmänna folkskolestadgan* vilket innebar att undervisningsplikten övergick till skolplikt. Föräldrainflytandet var stort då barnens arbete var förutsättningen för familjens överlevnad. Skolpliktens införande ändrades inte över en natt. Föräldrarna ansåg att de behövde barnen på gården för olika sysslor och därmed kom studier i andra hand (Vallberg – Roth, 2002).

När Sverige övergick från bondesamhälle till industrisamhälle förändrades dock situationen drastiskt för barnfamiljerna. Nu var det inte längre arbetet i hemmet som stod för brödfödan. Föräldrarna fick gå ifrån hemmen till fabriken och arbeta som anställda. Barnens tidigare så viktiga roll i hemmen upplöstes och hemundervisningen försvann. Speciella institutioner och specialiserade yrkeskategorier skapades för att bistå med de nya kraven om barntillsyn. Detta lade grunden till småbarnsinstitutionernas framväxt. När föräldrarna började arbeta uppfylldes inte längre plikten med hemundervisning, tillsyn och fostran. Detta ledde till att småbarnsskolorna tog över ansvaret (Vallberg – Roth, 2002).

Samhällsutvecklingen bidrog till att barndomen förändrades från det självklara, att man skulle arbeta med det som föräldrarna gjorde, till en osäker och oviss arbetsmarknad där det rådde konkurrens. Föräldrainflytandet som var ledande under agrarsamhället¹ ändrades under industrialismen, där även relationen mellan förälder och barn påverkades. Föräldrainflytandet innebar nu att föräldrarna stöttade sina barn under den förlängda barndomen, utan att förvänta sig något substantiellt arbete tillbaka av barnen (Gars, 2006).

2.2 Tidigare forskning

I detta avsnitt diskuteras det vad tidigare forskning kommit fram till när det gäller föräldrainflytande i förskolan. Vi tar ett avstamp från tidigare forskning som utgör en grund för vår studie, då vi kan jämföra hur och om vårt resultat skiljer sig från tidigare forskning.

---

¹ Jordbrukssamhälle.

Den Holländska studien ”*Making the road as we go*” av de Graaff och van Keulen (2008) uppkom i samband med en ny lagstiftning i Holland år 2005. Lagen innebar att varje förskola i landet skulle ha en offentlig policy för hur verksamheten arbetade med föräldrainsflytande, vilket inte funnits tidigare.

Syftet med den Holländska studien var att ta reda på hur pedagoger och föräldrar skulle kunna samarbeta som jämlika parter på förskolorna. Projektet genomfördes för att få en förbättrad förståelse för vilka utmaningar det ligger i föräldrars och pedagogers gemensamma strävan. Projektet utgick ifrån att föräldrar och pedagoger hade olika förutsättningar. Målet var att visa respekt inför varandras olikheter och genom kunskap om varandra, komplettera varandra i viljan att kunna utträtta mer för barnen.

Forskarna i studien utvecklade en metod, en skala på fyra olika teman ingick för att lättare synliggöra inflytande. Dessa var: Leva tillsammans, arbeta tillsammans, tänka tillsammans och fatta gemensamma beslut tillsammans. Verktøget visade sedan i resultatet på i vilken utsträckning pedagogerna gynnade föräldrainsflytande och hur de visade respekt för mångfalden hos föräldrar. Metoden hjälpte fortsättningsvis pedagogerna med att själva löpande kunna reflektera kring sitt förhållningssätt. Det blev ett användbart verktyg som hjälpte arbetslaget i den dagliga kontakten med föräldrar där varje förälder, skulle känna sig välkommen och ha rätt att yttra sig.

En av de utmärkande och väsentliga slutsatserna som rapporten visade på var att: Förutsättningen för att ett föräldrainsflytande skulle fungera var att pedagogerna på förskolan var tillräckligt professionella. Det förväntades att pedagogerna skulle leda och planera för hur samarbetet skulle gå till. En annan slutsats var att mångfalden i föräldragruppen gjorde att föräldrainsflytande kunde se ut på många olika sätt. Föräldrar är olika angelägna, ser på saker utifrån olika perspektiv, har olika sociala och etniska bakgrunder, olika tankar kring uppfostran samt hur man ser på och använder sig av kommunikation.

De Graaff och van Keulen (2008) visar i sin forskning att pedagogerna ska vara medvetna om mångfalden av olikheter hos varje vårdnadshavare. Det går inte att bemöta föräldrar som en homogen grupp. På så vis tar olika förhållanden och inflytande form utefter vårdnadshavarens olika önskemål och förutsättningar. De påvisar att idealet är att pedagogerna svarar intuitivt

på olikheterna och försöker behandla alla likvärdigt utefter föräldrarnas behov. Men att bemöta föräldrarna med respekt kräver mer än bara intuition, det kräver också förvärvat kompetens.

Tidigare svensk forskning ”*Some aspects of the relations between parents and preschool*” av Flising (1995) pekar på att det har under många år försökts att involvera föräldrarna i verksamheterna. Diskussionerna har då handlat om hur förskolorna ska arbeta för att få vårdnadshavare att förstå hur verksamheten är uppbyggd och vad pedagogerna förväntar sig av dem som föräldrar. Flising (1995) vill med sin studie ändra fokus från verksamhetens förväntningar till ett föräldraperspektiv där det sociokulturella perspektivet tas i beaktning. Det vill säga vilka förutsättningar varje familj har och vilket stöd föräldrarna är i behov av när det gäller barnomsorg.

Huvudmetoden som Flising (1995) använde sig av i sin forskning var att intervjua över 200 föräldrar från olika samhällsklasser men kompletterade med observationer och enkäter. I sin forskning upptäckte hon att en av frågorna var särskilt kontroversiell och komplicerad. Det handlade om begreppet inflytande.

Pedagoger är generellt överrens om att det är en självklarhet med föräldrainflytande i förskolan, till det ställs krav på hur de tänker och arbetar utefter styrdokumentens mål med föräldrainflytande. Flising (1995) menar att så länge föräldrar tycker och tänker samma som pedagogerna själva argumenterar för, är inflytandet bra. Skulle däremot föräldrar ifrågasätta och göra pedagogerna osäkra i sin yrkesroll blir föräldern sedd som obekväm och besvärlig.

För att kunna utöva ett föräldrainflytande har Flising (1995) kommit fram till att föräldrar behöver ha stor kunskap om hur själva förskoleverksamheten är uppbyggd och fungerar. Det räcker inte att besöka förskolan några gånger om året då det bjuds in till olika möten. Alla föräldrar är inte intresserade, har varken tid eller energi till att söka kunskap om verksamheten. Flising (1995) visar på att familjerna utgörs av många kontaktnät, inte bara förskolan, utan vardagens alla pusselbitar skall inbegripas såsom jobb och olika aktiviteter för olika familjemedlemmar.

Flising (1995) menar att ordet inflytande står för olika innebörder beroende på vem man frågar. Detta beror på att föräldrarna har olika sociala, ekonomiska och kulturella bakgrunder (a.a.). I hennes intervjuer med föräldrar har hon upptäckt att inflytande ofta är i synonym med samarbete. Det som Flising (1995) beskriver är att ordet inflytande inte kan diskuteras i största allmänhet. Begreppet måste brytas ned i konkreta beståndsdelar så att båda parter förstår innebörden av begreppet.

Bemötande lyfter Andersson (2004) som en viktig aspekt i relationerna. Hon beskriver vidare att det är grundläggande ”att bli mött med respekt, att bli bekräftad och att bli lyssnad på” (s.54). Detta menar Andersson (2004) gör vi genom att vi är ärliga, öppna och ödmjuka i mötet med varandra. Respekt innebär också att acceptera andras perspektiv. Vidare diskuteras begreppet bekräftelse. Hon förklarar detta begrepp med att ta sig tid för den andra och visa att den andra är en betydelsefull person, både stora och små. Att bli lyssnad på är det sista som Andersson (2004) nämner vilket kan sammanfattas med ”att lyssna är att ta in, inte att ta över” (s.56).

Pramling Samuelsson och Sheridan (2006) beskriver och förtydligar vikten av pedagogens bemötande och samarbete med varje förälder: ”Utifrån en ömsesidig respekt kan de bygga upp en god relation, på vilket ett mer varaktigt och utvecklat samarbete kan vila” (2006, s.135). Ett samarbete enligt Pramling Samuelsson och Sheridan (2006) innebär att föräldrar inte är en enhetlig grupp vilket gör att föräldrar har olika önskemål och förutsättningar att delta i förskolan. Av denna anledning är det grundläggande att möta varje enskild förälder som en individ och inte som en homogen grupp (a.a.).

Jensen och Jensen (2008) tar upp att föräldrar och förskolan ofta samarbetar om det som kretsar kring barnet ”för att främja barnens trivsel, utveckling och lärande” (s.47). I pedagogens perspektiv ingår alla barn i förskolan, vilket innebär att hon/han har ett extra öga för gemenskapen. Föräldern har ett emotionellt förhållande till sitt barn och är den som kan sitt barn allra bäst. Barnet lever i två olika perspektiv, hemmet och förskolan. Jensen och Jensen (2008) påvisar betydelsen av att ha ett fungerande samarbete mellan hem och förskola för att skapa en helhetsbild av barnet.

Pedagogens roll handlar om att använda sig av ett yrkesspråk enligt Colnerud och Granström (2002). Detta menas att pedagogen är medveten om vilka mål och vilket syfte pedagogen har med sitt arbete i verksamheten. Med den professionella medvetenheten skapas en trygghet hos pedagogen. Tryggheten och det professionella agerandet kan bidra till att pedagogen vågar aktivera ett positivt föräldrainflytande. Så länge verksamheten är osynlig är det svårt för föräldrar att ha inflytande. De Graaff och van Keulen (2008) påpekar betydelsen av att vara professionell gentemot föräldrarna, detta är grunden till ett fungerande samarbete mellan förskola och hem.

2.3 Teoretiskt perspektiv

I denna studie har vi utgått ifrån det sociokulturella perspektivet. Valet att använda oss av detta perspektiv grundar sig i att den tar hänsyn till de komplexa förhållanden som påverkar våra val och att människor har olika förutsättningar (Hundeide, 2008). Det sociokulturella perspektivet har sina rötter i bl.a. den kulturhistoriska traditionen hos Vygotskij (1995) som tittade närmare på hur människan påverkas och utvecklas beroende på vilka erfarenheter den har upplevt.

Det sociokulturella perspektivet förklarar Hundeide (2008) med att människor bär på olika kulturer, erfarenheter och att samspelet mellan människor är grundläggande. Tillsammans med omgivningen formas och påverkas individen. Vygotskij (1995) beskriver vidare att människan formas och anpassas till den miljö den lever i, ställs det inga krav så utvecklas man inte. Detta kan vi koppla till inflytande för föräldrar i förskolan, på så vis att samhällets syn och krav ändras. Föräldrar idag är beroende och påverkade av det som sker omkring dem. Föräldrar idag har erfarenheter från sin egen barndom från bland annat sin egen förskoletid samt hur deras föräldrar uppfostrat dem.

Dialog, samspel och interaktion är några av grundpelarna i den sociokulturella teorin. Genom att stödja sig mot Vygotskij idéer menar Igländ och Dysthe (2003) att dialogen ger ett utbyte mellan människor. Motsatsen till dialog är monolog och innebär en kommunikation där enbart ena parten deltar i interaktionen. I våra enskilda och djupgående intervjuer med föräldrarna ville vi skapa en dialog. Det vill säga att det sker ett utbyte av information där båda parter är delaktiga.

Igland och Dysthe (2003) refererar till Bakhtin som visar på det komplexa förhållandet i en dialog, där orden och meningarna vi uttalar inte tillhör en enskild person. Detta tolkar vi som att människan har erfårit möten och tidigare diskussioner vilket bidrar till vad personen yttrar. Samspelet i dialogen blir alltså olika utefter deltagarnas olika kulturer. De öppna frågor som användes i vår halvstrukturerade intervju gav utrymme för öppna svar men begränsades inom det givna temat.

Vi knyter an det sociokulturella förhållningssättet med vad Johansson (2005) uttrycker som en samspelande atmosfär. Johansson (2005) syftar i första hand till pedagogens samspel med barnet men betonar även vikten av att vuxnas förhållningssätt mot varandra självfallet är betydelsefullt. Den eftertraktade atmosfären innebär att det inte finns något rätt eller fel i respondenternas svar. Det är deras verklighet vi vill nå genom att använda oss av våra öppna intervjufrågor. Det gör vi genom att vara närvarande och lyhörda genom hela intervjutillfället. Det önskvärda strävansmålet är att skapa en förståelse för att varje individ är unik och att vi därmed kan överträda våra egna förutfattade föreställningar kring ämnet.

Vi summerar detta kapitel genom att börja med en historisk tillbakablick. Där kan vi se att betydelsen av begreppet föräldrainflytande varierar efter samhällets olika förutsättningar. Föräldrainflytandet var större när barnen utförde arbetssysslor i hemmen tillsammans med föräldrarna för familjens överlevnad. Idag kräver föräldrarna ingen motprestation i hemmet i samma grad utan stöttar barnen mer i deras utveckling (Vallberg – Roth, 2002). I tidigare forskning av Flising (1995) och de Graaff och van Keulen (2008) styrks nutidshistorien av att föräldrar upplever sina liv mer separerade från sina barn. Varje familjemedlem har olika relationer utanför hemmet och föräldrainflytandet blir inte lika påtagligt. Pedagogerna ska i sin profession skapa förutsättningar för ett meningsfullt föräldrainflytande i förskolan (Colnerud & Granström, 2002). Det återspeglas i det sociokulturella perspektivet där vi utgår ifrån alla människors unika kultur (Hundeide, 2008). Respektera och bejaka mångfalden där bemötandet är viktigt mellan människor som kan bidra till en positiv utveckling i förskolans kultur. I en samspelande atmosfär (Johansson, 2005) ser pedagogen det positiva i allas olikheter och använder föräldrainflytandet som en del av verksamhetens planering och utvärdering.

3 Metod

I det här kapitlet presenteras val av metod, design, beskrivning av genomförande och analys av data. I slutet av metoddelen kommer vi att diskutera studiens tillförlitlighet samt de etiska aspekterna. Kapitlet avslutas med en summering av metoddelen.

3.1 Val av metod

Utifrån vårt övergripande syfte, att ta reda på hur föräldrar resonerar kring föräldrainflytande i förskolan, valde vi ut en metod lämpad för vår undersökning. Vi kom fram till att vi var intresserade av kvalitativa svar. Vilket betydde att vi var intresserade av hur föräldrar resonerar och kommunicerar kring föräldrainflytande i förskolan. Vi upplevde att kvalitativa svar var lättast att få fram i en intervjusituation. Då följdfrågor kunde ställas och föräldrarna fick tillfälle att kunna utveckla sina resonemang. Detta hade varit svårare att göra med hjälp av en enkät, då vi inte hade kunskap om hur föräldrarna skulle svara. En kvantitativ enkätstudie med generaliserbara resultat skulle även ge oss ett för litet underlag. Således lämpade det sig med intervjuer för att få de kvalitativa svar vi vill ha (Stukat, 2005).

Vi valde mellan två olika intervjumetoder, strukturerade eller halvstrukturerade. I den strukturerade intervjun finns det redan bestämda frågor som följs i en viss ordning. Ofta förekommer det redan färdiga svarsalternativ som respondenten kan välja mellan (Stukat, 2005). Fördelen med den strukturerade är att intervjuaren inte behöver vara erfaren i tekniken. Vill vi få ett generaliserbart svar på vår undersökning så kan vi nå ut till fler genom att använda oss av strukturerade intervjufrågor. Materialet från intervjun blir lättare att organisera och även att jämföra utifrån respondenternas olika svar.

3.2 Halvstrukturerade intervjuer

Vi valde den halvstrukturerade intervjun. Det innebär att intervjuaren använder sig av ett antal huvudfrågor till alla respondenter. Svaren följs sedan upp individuellt (Stukat, 2005). Syftet med följdfrågorna är att få ut så mycket information kring ämnet som möjligt och att få

respondenten att utveckla sina svar. Det är tidskrävande att använda sig av denna intervjuform och antalet personer som intervjuas blir färre. Till sin fördel kan oväntad information tas emot, som annars inte hade kommit fram. Det krävs mer av intervjuaren att använda sig av en halvstrukturerad intervju då det inte finns någon färdig mall för frågorna, utan istället kunna vara flexibel och följa upp respondentens svar. Därmed valde vi att använda oss av halvstrukturerade intervjuer. Vårt syfte med studien är att få en fördjupad förståelse av respondenternas egna resonemang kring ämnet.

Vi valde att utföra en pilotstudie för att få fram så bra frågor som möjligt inför intervjuerna. Två föräldrar, kända för en av oss, fick via mail svara enskilt på fyra intervjufrågor. Syftet med mailkontakten var att få syn på om vi ställde öppna frågor. Tanken med öppna frågor var att respondenten fick möjlighet att svara med egna ord och inte endast med ett ja eller nej (Johansson & Olov Svedner, 2006). Efter deras tolkning av frågorna kontrollerade vi att de svarade inom vårt övergripande syfte. Därefter fick vi lägga till följdfrågor utefter deras svar som förberedde oss inför studiens intervjuer.

Vi valde att intervju studiens respondenter en och en. Detta för att i möjligaste mån få reda på vad varje förälder hade för enskilda beskrivningar kring ämnet föräldrainsflytande. Vårt syfte var även att alla respondenter skulle få ungefär samma intervjutid. Dock tog vi i beaktning att varje respondent skulle få den tid de behövde för att svara på varje fråga. Respondenterna var inte beroende av varandra och de kunde själva bestämma den plats och dag som passade just dem. Vid bortfall var det enkelt att boka om alternativt ordna en reserv.

3.3 Val av design

Våra tankar innan vi påbörjade undersökningen var att vi inte ville ha en etablerad kontakt till respondenterna. Detta för att kunna få ett resultat som var trovärdigt. Vi tog kontakt med olika förskolor i Göteborg för att få hjälp med att välja ut föräldrar till vår undersökning. Vid förfrågan tilldelades respondenterna ett brev (bilaga 2). I brevet stod det att läsa om syftet med undersökningen och om intervjuens tillvägagångssätt. Där förklarades även de etiska aspekter som det innebar att medverka i vårt examensarbets empiriska studie. Vi intervjuade sex föräldrar vid sex olika tillfällen. Vi beräknade att intervjuerna skulle vara i cirka 30 minuter. Detta skulle ge oss material på cirka tre timmar av inspelade intervjuer.

3.4 Urvalsgrupp

Vi kontaktade sex stycken föräldrar som valde att dela med sig av sina erfarenheter kring inflytande i förskolan. Vår undersökning baserades på sex stycken föräldrar, fyra kvinnor och två män, från olika delar i Göteborg. Respondenterna hade ett till tre barn var. En förälder blev sjuk vid intervjutillfället men en annan förälder ställde upp med kort varsel.

3.5 Beskrivning av genomförande

Vi ringde upp och bestämde en tid och plats för intervjutillfället. För att underlätta för föräldrarna anpassade vi tid och plats för intervjun utefter deras önskemål. Platserna var förskolorna där de hade sina barn, hemma hos dem eller på deras arbetsplats. Intervjuerna startades upp på samma sätt inför varje samtal. Vi förklarade vilka vi var, vårt syfte med intervjun och frågade om deras godkännande av att bli inspelade. Vi förtydligade även de etiska aspekterna. Detta kunde t.ex. vara att deras intervju behandlades konfidentiellt. Vi betonade för respondenterna att det inte fanns givna svar. Vi förklarade vikten av deras enskilda svar. Hur de som föräldrar upplevde sitt egna sätt att se på sitt inflytande på förskolan. Vi intervjuade respondenterna var för sig och strukturerade upp samtalen med hjälp av de fyra öppna intervjufrågorna.

Avsikten med frågorna var att hjälpa oss fokusera kring vårt syfte. Vi var båda närvarande vid alla samtal. En av oss hade huvudansvaret som intervjuare, medan den andre hade ansvaret för att följdfrågor ställdes om något behövde belysas vidare. Vår roll som intervjuare var att ha ett öppet samtalsklimat där respondenten fick komma till tals och uttrycka tankar. Detta försökte vi att göra genom att ge respondenten tid till att svara och inte forcera fram frågorna genom att lägga orden i deras mun. Respondens frivilliga deltagande samt de öppna frågorna, upplevde vi, gav goda förutsättningar till ett bra samtalsklimat. Intervjuerna bandades och varade mellan 20 till 40 minuter. Vi avslutade intervjuerna med att tacka respondenterna för deras medverkan. Vi informerade respondenten om dess rättighet att kontakta oss och avbryta sin medverkan i studien samt vi erbjöd varje respondent att få ta del av det färdiga examensarbetet.

Efter vår sjätte och sista intervju sammanfattade vi, var och en för sig, varje intervju. Därefter diskuterade vi vad vi hört och uppfattat samt hur vi upplevde och vad vi hade sett vid varje intervjutillfälle. Samtidigt sammanfogade vi detta till en gemensam intervjusammanfattning. Avsikten med detta var att få en så stor helhetsbild som möjligt av situationen. Datamaterialet ifrån intervjuerna bygger således på gemensamt framtagna intervjusammanfattning från respektive intervju.

3.6 Bearbetning av intervjumaterial

Vi bandade alla våra intervjuer. Det blev cirka 2 timmar och 20 minuter inspelat material. Vi började med att lyssna igenom alla intervjuer och gjorde varsin sammanfattning av respondenternas tankar. Därefter diskuterade vi vad som gjorde oss extra uppmärksamma i intervjumaterialet. Vi grupperade in föräldrarnas olika tankar i olika teman. Dessa använde vi oss av som huvudrubriker i resultatdelen. Utifrån dessa teman har vi valt ut citat ifrån intervjumaterialet. Vi valde att transkribera de sekvenser vi valde som illustrerande exempel för de olika samtalsteman som berördes under intervjun.

3.7 Studiens tillförlitlighet

För att stärka validiteten i studien valde vi att intervjua föräldrar som vi inte hade haft kontakt med tidigare för att minska vår påverkan av deras svar. Respondenterna fick då möjlighet att svara ärligt utan att behöva fundera på om det skulle påverka deras situation som förälder på deras barns förskola. Det gick inte att generalisera utifrån vårt resultat då underlaget av respondenter var för få. Vi kunde å andra sidan få fram en relaterbarhet då validiteten i urvalet visade på en representativ grupp för vårt syfte (Stukat, 2005).

För att få reda på hur frågorna tolkades gjorde vi en pilotstudie på två stycken föräldrar. De svarade på frågorna för att vi skulle få möjlighet att eventuellt få syn på misstolkningar i dessa. På så sätt gav det oss möjlighet att omformulera våra intervjufrågor. Till en början hade vi enbart några fåtal frågor att utgå ifrån men efter att vi gjort vår pilotstudie ledde detta vidare till att vi lade till följdfrågor som vi kunde använda vid intervjun. Vi var medvetna om att våra intervjufrågor kunde misstolkas och att dagsformen hos respondenterna kunde påverka resultatet (Stukat, 2005).

Datamaterialet i vår undersökning byggde på intervjuer där vi båda var närvarande. Det kan ha påverkat respondenterna att vi var i majoritet men det kan även ha medfört att vi uppfattade mer vid intervjutillfällena. Detta kan ha inneburit att vi uppfattade situationerna olika då vi bär på olika erfarenheter, men också att vi stärkte varandras uppfattning om vi hade tolkat situationen lika.

Reliabiliteten ökade med tanke på att vi spelade in intervjuerna (Stukat, 2005). Detta för att intervjuer som är inspelade på band kan kontrolleras. I vårt fall så kunde vi lyssna på intervjun om och om igen och på så sätt minimerat risken att vi hörde fel eller missuppfattade något. På så sätt bidrog det till kvalitén i våra transkriptioner.

3.8 Etiska överväganden

I samhällsvetenskaplig forskning är det viktigt att de etiska principerna följs. Detta för att skydda människor som deltar i studier av olika slag (Vetenskapsrådet, 2002). I denna studie följde vi de fyra forskningsetiska principer som beskrivs av vetenskapsrådet (a.a.).

Informationskravet innebär att respondenten skall bli informerad om det övergripande syftet med studien och vad detta innebär för respondenten. Den skall även bli informerad om att det är frivilligt och när som helst dra ur sin medverkan (Vetenskapsrådet, 2002). Föräldrarna fick ett brev där de informerades om att allt deltagande är frivilligt och att deras deltagande kan avbrytas när som så önskas. Samt att intervjuerna kommer att spelas in. I brevet utlovades att de kommer vara anonyma i studien. Vi är medvetna om att anonymitet kan ses utifrån två vinklar, för det första att skydda respondenten. Det andra skildrar, att skulle vår rapport kräva att vi lämnar ut vårt material, för att undersöka tillförlitligheten skulle vi behöva göra detta.

Samtyckeskravet innebär att respondenten själv bestämmer över sin medverkan och att om respondenten drar ur sin medverkan skall detta inte få negativa följder (Vetenskapsrådet, 2002). Innan vi påbörjade intervjun påpekade vi för respondenten att möjligheten finns att avbryta den pågående intervjun. Då vi ringde föräldrarna för att boka tid och plats, gick vi igenom brevet som de fått muntligt. Detta gjorde vi även vid intervjutillfället för att säkerställa deras rättigheter och ge dem chans att ställa ytterligare frågor kring sin medverkan.

Vi lät respondenten själv välja plats för samtalet. Detta kunde skapa förutsättningar för att föräldern skulle kunna känna sig mer bekväm i situationen.

Konfidentialitetskravet innebär att allt som rör undersökningens insamlade material och personuppgifter skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till det. I rapporten skall det inte finnas möjlighet för utomstående att identifiera respondenterna (Vetenskapsrådet, 2002). I studien är alla namn utbytta mot pseudonymer för att i möjligaste mån skydda berörda personers identitet. Vi tog också hänsyn till att inte nämna vilka delar i Göteborg eller om det är en man eller kvinna. Samt om de gör något under intervjutillfället som kan sammankopplas till deras identitet. Detta för att i möjligaste mån skydda respondenternas anonymitet.

Nyttjandekravet innebär att den insamlade informationen enbart får användas i forskningens ändamål (Vetenskapsrådet, 2002). De fick i brevet information om att vi ville banta samtalen och att allt bandat material kommer förstöras efter examinationstillfället. Vi berättade också för dem att det är enbart vi som forskare som kommer att lyssna på materialet.

Vår summering av metodkapitlet visade på att vi valde att använda oss av öppna frågor i halvstrukturerade intervjuer som sker enskilt. Urvalet bestod av sex stycken föräldrar från olika delar av Göteborgs kommun. Vårt syfte var att göra en kvalitativ studie vilket innebar att resultatet inte är generaliserbart. För att stärka tillförlitligheten i studien valde vi spela in intervjuerna med hjälp av en diktafon, så att vi kunde lyssna på dem flera gånger. Detta för att minska risken för missuppfattningar. I det insamlade materialet plockade vi ut citat som svarade på våra frågeställningar. Vi valde att ta stöd av Vetenskapsrådet (2002) då det gällde de etiska aspekterna.

4 Resultat och analys

I vår presentation av empirin har vi valt att lägga fram föräldrarnas svar uppdelade i olika grupper under gemensamma teman. De är: Aktivt föräldrainflytande i planerade möten, aktivt föräldrainflytande i den dagliga kontakten, aktivt föräldrainflytande i utbytet hem och förskola, aktivt föräldrainflytande genom punktinsatser, mindre aktivt föräldrainflytande vid pedagogiskt arbete, mindre aktivt föräldrainflytande vid trygghet och mindre aktivt föräldrainflytande vid tidsbrist. Syftet med våra intervjuer har varit att undersöka hur föräldrar kommunicerar kring föräldrainflytande i förskolan. Vi har valt att presentera föräldrarna som F1, F2, F3, F4, F5 och F6. Föräldrarna kommer delvis citeras i vårt resultat för att förtydliga vår insamlade empiri. Citaten kommer att analyseras med hjälp av teorier. Vi avslutar kapitlet med en sammanfattning där teori och empiri sammanflätas.

4.1 Aktivt föräldrainflytande i planerade möten

Vad betyder föräldrainflytande i förskolan för dig, var den första frågan vi ställde. Föräldrarna ser de planerade möten som ordnas på förskolan som forum för inflytande. De menar att föräldramöten och utvecklingssamtal bidrar till en förståelse för verksamheten och en inblick i hur deras barn samverkar i gruppen. De tycker att det är viktiga möten som de gärna deltar i:

Självklart så skulle jag vilja som förälder kunna ha inflytande över verksamheten närmast mitt barn/.../ å det sitter ju ihop med de här IUP och utvecklingssamtalen att jag vill som förälder kunna påverka vad som händer och sker om mitt barn/.../hur man då bemöter mitt barn hur man lägger verksamheten närmast mitt barn (F1).

Andra föräldrar uttrycker att de har tid om det skulle komma inbjudningar från förskolan:

Jag skulle gärna velat vara med i ett föräldraråd /.../ att få vara med och diskutera (F6).

I exemplen ovan och liknande svar i våra intervjuer påvisar föräldrarna en medvetenhet om ett aktivt föräldrainflytande i de planerade möten som anordnas. Dessutom kan vi tolka att en av föräldrarna efterlyser inbjudningar från förskolan för att kunna vara med

och delta. Flising (1995) påvisar att det är grundläggande att föräldrar upplever att de tillför något till verksamheten. F6 skildrar att denna har en önskan om att delta men att det inte finns något föräldraråd på förskolan vilket gör det svårt att bruka sitt inflytande. Det insamlade empirimaterialet hänvisar vi till Skollagen (2010). I kapitel 4, § 12 beskrivs det att förskolan skall erbjuda ett eller flera forum för samråd med barnen och deras vårdnadshavare. Hur forumen ska vara utformade är däremot inte preciserat.

4.2 Aktivt föräldrainflytande i den dagliga kontakten

När föräldrarna sedan ser på sitt nuvarande inflytande beskriver de att den dagliga kontakten är det största tillfället till inflytande. När föräldrarna hämtar och lämnar barnen vill de bli bemötta med respekt och få chans att föra en dialog med pedagogerna. Dialogen ger en trygghet för föräldrarna genom att de känner sig uppmärksammade och tagna på ett seriöst sätt:

Att man verkligen får chans varje, minst, alltså både, när man lämnar och hämtar att man får chans att prata med personalen hur det har varit under dagen/.../Den dagliga kontakten betyder jättemycket, vid lämning och hämtning (F4).

Att kunna lyckas med att skapa positiva, dagliga möten på förskolan, krävs det att föräldrarna blir bemötta på ett positivt sätt och dessutom ger ett positivt gensvar på bemötandet (Andersson, 2004). Sekvensen ovan är ett illustrerande exempel på att föräldrar ser att de har sitt största inflytande genom den dagliga kontakten. Denna kontakt vid lämning och hämtning upprepas i alla våra intervjuer. Syftet med den sortens inflytande, menar föräldrarna, skapar känslan av att kunna påverka verksamheten närmast sitt barn i stunden. Det vill säga att föräldern får chans att föra en dialog. Tre saker nämner Andersson (2004) är viktiga i bemötandet: Att bli mött med respekt, att bli bekräftad och att bli lyssnad på. Dessa tre aspekter i bemötandet kan vi utläsa att föräldrarna uppskattar i den dagliga kontakten.

4.3 Aktivt föräldrainflytande i utbytet hem och förskola

Det som betonas av föräldrarna är att de uppskattar ett inflytande som går ut på att det sker ett utbyte av erfarenheter kring barnet i fråga. Detta för att få en helhetsbild av barnets situation där förskolan och hemmet agerar lika eller olika i situationer. Dialogen är viktig för att kunna

få uttrycka sin oro eller funderingar kring exempelvis uppfostran. Föräldrarna uppskattar då att få information kring hur pedagogerna förhåller sig och vad de kan göra tillsammans:

Man får ju ha en kommunikation där givetvis så att man på nått sätt gör samma saker indirekt fast man kanske gör det på olika sätt då (F2).

Ytterligare ett exempel visar på föräldrarnas önskan om inflytande i samarbete med pedagogerna genom att utbyta erfarenheter kring barnet:

Att de hör vad jag säger/.../att de snappar upp det som kanske jag förmedlar att mitt barn är intresserat av(F3).

Sekvenserna ovan lyfter fram olika perspektiv på samarbete mellan hem och förskola. Det som vi kan utläsa i intervjumaterialet är att kommunikation kring det egna barnet är det som föräldrar ser som samarbete i förskolan. Dessa uttrycks på olika sätt vilket vi kan se i sekvenserna ovan. Föräldrarna strävar efter att skapa en dialog kring det egna barnet. Flising (1995) skildrar att föräldrarna ofta efterlyser ett samarbete kring det egna barnet, vilket vi kan utläsa i vårt intervjumaterial. Vi tolkar detta med stöd ifrån Jensen och Jensen (2008) som beskriver att barnet existerar i två olika perspektiv. Det innebär att barnet befinner sig i ett sammanhang i hemmet och i ytterligare ett sammanhang i förskolan. Förälder F3 uttrycker att det är viktigt att pedagogerna hör och snappar upp det som föräldern förmedlar. Detta uttrycks under ett flertal intervjuer, vilket även styrks i *Läroplanen* (Skolverket, 2010): ”Förskolan skall komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt” (s.13).

4.4 Aktivt föräldrainflytande genom punktinsatser

Punktinsatser när barn och föräldrar inte känner trygghet i verksamheten är en viktig del i föräldrainflytande. Då beskriver föräldrarna att de kan driva sina frågor till dess att de får svar och kanske även få till en förändring för att skapa en bättre miljö för sitt barn. Det kan handla om att barnet visar eller säger att de inte, av olika anledningar, trivs på förskolan eller att de blir bemötta på ett ointressant sätt:

Alltså hade jag inte vart nöjd som det var så givetvis hade jag ju liksom hallå där vad är det som händer? (F2).

Men jag är nöjd, känner mig inte orolig, skulle jag vara det så frågar jag (F6).

Samtidigt uttrycker föräldrarna att de inte direkt använt sig av den sortens inflytande då de är missnöjda utan snarare visat sitt missnöje genom att påpeka smådetaljer som egentligen bottnar i missbelåtenhet och en otrygghet över hela förskolans verksamhet:

Hur kan ni ha ett sådant här vasst bord? (F3).

Föräldrarna uttrycker en sorts maktlöshet över att inte kunna utöva sitt inflytande över verksamhetens övergripande beslut som fattas högre upp i hierarkin:

Finns så mycket man inte kan påverka (F2).

Ytterligare en förälder uttrycker tankar kring det svåra inflytandet:

Mer resurser, mindre grupper, mer lärare och förskollärare, nyare lokaler och bättre gård men det är ekonomin som sätter stopp (F5).

Föräldern visar samtidigt på ett förtroende för pedagogerna:

Med de knappa resurser de har så tycker jag det går väldigt bra (F5).

I de första exemplen uttrycker föräldrar att de vill använda sitt inflytande om något inte är bra i verksamheten. Detta uttrycks vid alla intervjutillfällen. Skulle de känna att situationen förändras och de känner en otrygghet när de lämnar och hämtar skulle de bedriva punktinsatser för att ta reda på vad som är fel med verksamheten. Flising (1995) beskriver detta tillstånd som ett slags latent inflytande. Vid ett av sex intervjutillfällen beskrev en förälder en missbelåtenhet och en otrygghet över hela verksamheten vilket gjorde att denna använde sig av sitt inflytande vid flera tillfällen. Det har även kommit fram i två av sex intervjutillfällen att föräldrarna upplever en maktlöshet över inflytandet i de övergripande beslut som fattas högre upp i hierarkin.

4.5 Mindre aktivt föräldrainflytande vid pedagogiskt arbete

Det pedagogiska arbetet anser föräldrarna ligger på pedagogerna då de har rätt utbildning och därmed ses som proffs på det de gör på förskolan. De nämner att de själva inte skulle vilja att någon utbildad inom deras yrke skulle komma och tala om för dem hur de ska arbeta. Föräldrarna nämner även att det inte ligger i deras intresse vad som planeras in i arbetsplanen. De litar på att pedagogerna sköter sitt jobb och har en pedagogisk tanke och mål med varför de gör som de gör:

Själva läroplanen kan man säga eller så, det tycker jag att förskolan ska ta hand om. För jag är ingen pedagog eller ingen lärare (F4).

De är utbildade på det och det är inte jag (F6).

I sekvenserna tolkar vi att föräldrarna lämnar över det pedagogiska ansvaret till pedagogerna på förskolan. Det kan vi se genom att de uttrycker att de tycker att det är förskolans roll och att pedagogerna är utbildade i detta, vilket de själva inte anser sig vara. Detta har uttryckts vid alla sex intervjutillfällen. Vi kan tolka med hjälp av Flising (1995) att föräldrar anser att de inte har den kunskap som krävs för att involvera sig i det pedagogiska arbetet. Vidare menar hon att detta inte innebär att de inte är intresserade utan att de är nöjda med verksamheten, vilket vi har analyserat under föregående rubrik kallad punktinsatser (a.a.).

4.6 Mindre aktivt föräldrainflytande vid trygghet

Föräldrarna menar att de är trygga med verksamheten och de trivs så är det avgörandet för hur mycket inflytande de vill utöva. Känner de att det flyter på, anser de att de kan gå till jobbet, hämta och lämna på förskolan och känna en trygghet i det:

Jag utövar inte mitt inflytande jättemycket kan jag inte vilja påstå/.../jag tycker det funkar rätt bra så därför har jag inte behövt det (F5).

Jag känner mig trygg med att personalen kan det, jag litar på dem (F6).

Vårt intervjumaterial pekar på att så länge föräldrar är trygga med att lämna sitt/sina barn i verksamheten brukas inflytandet i mindre utsträckning. I *förskolans Läroplan* beskrivs det att:

”Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik” (Skolverket, 2010, s.5). Detta kan hänvisas till vårt intervjumaterial där flertalet föräldrar menar att tryggheten är en viktig aspekt i hur mycket inflytande de vill ha.

4.7 Mindre aktivt föräldrainflytande vid tidsbrist

Känna trygghet blir extra viktigt när de nämner att något de lider av är tidsbrist. Vardagen består av många krav och intressen och föräldrar måste prioritera för att få ihop vardagen. Föräldrarna nämner att om de hade haft mer tid så hade de utövat större inflytande i förskolan och deltagit mer aktivt i verksamheten. Hur det inflytandet skulle se ut är mer otydligt:

Som förälder, att man ibland känner att man kanske inte riktigt alltid hinner engagera sig i allting (F2).

Förälder uttrycker att viljan att delta finns men tiden räcker inte till:

Absolut, absolut kan jag det. Men det är ju då, eh, jag är med i allt, alltså! (F3)

Tid till inflytande i förskolan är betydelsefullt och understryks av ytterligare en förälder:

Jag har alltid tid för mina barn (F4).

I sekvenserna ovan beskrivs föräldrarnas tankar om tid. I fem av sex intervjuer återkommer det att föräldrarna inte har möjlighet till mer inflytande för att tiden inte räcker. En förälder, F4, berättar att tid inte är ett problem för mer inflytande. Däremot kan vi dra slutsatser att viljan finns att ha mer inflytande i förskolan hos de intervjuade föräldrarna. Vi kan ta stöd i vad Flising (1995) påpekar att de flesta föräldrar har mycket krav och måsten i deras liv vilket gör att de prioriterar bort sitt eget inflytande i förskolan. Detta gör de så länge verksamheten känns trygg.

4.8 Sammanfattning av resultat

I vår empiri har vi fått syn på hur föräldrainflytande kan uttryckas på många olika sätt. Föräldrarna visar på olika förutsättningar och tankar kring ordet inflytande i förskolan. Det

kan innebära olika möten som erbjuds på förskolan som ger ett föräldrainflytande men också den viktiga dagliga kontakten som sker vid hämtning och lämning av barnen. Jensen och Jensen (2008) påvisar betydelsen av att en helhetsbild av barnet är önskvärt. Detta innebär ett samarbete mellan hem och förskolan för att få stöd i olika aktuella frågor. När föräldrar känner en trygghet med verksamheten åberopas inte inflytande i så hög grad men det påpekas att punktinsatser när något inte känns bra är viktigt. Flising (1995) beskriver detta inflytande som latent. Då är föräldrar beredda att använda sitt inflytande för att kunna förstå var problemet ligger.

Det är endast vid en punkt som föräldrarna är tveksamma till föräldrainflytande och det är i det pedagogiska arbetet. Det anses ligga på pedagogerna och föräldrar ser pedagogerna som proffs på förskolan. Flising (1995) tror att föräldrarna inte anser sig kunna något om det pedagogiska arbetet och på så vis inte vågar komma med tankar kring detta. Ytterligare en aspekt är tiden som ska räcka till för vardagens planering. Flising (1995) skildrar att tidsaspekten är en faktor som bidrar till det minskade inflytandet. Samtidigt som hon skriver att föräldrarna prioriterar bort det om tryggheten finns i verksamheten. Det råder olika förutsättningar för att hinna med det som föräldrarna önskar ha tid med så som större föräldrainflytande i barnens vardag på förskola.

5 Diskussion

I detta kapitel börjar vi med att svara på våra frågeställningar. Därefter diskuterar vi resultatet som vi delat upp i tre olika teman. De är: Olika perspektiv på föräldrainsflytande, föräldrainsflytande genom dialog/kommunikation och trygghet. Det övergripande syftet med vår studie är att undersöka föräldrainsflytande i förskolan. Genom att samtala med föräldrar kring det givna temat föräldrainsflytande har vi fått svar på våra frågeställningar:

- Hur kommunicerar föräldrar vad inflytande i förskolan är för dem?
- I vilken utsträckning säger sig föräldrar att de använder sig av inflytande i förskolan?

Vi vill visa i vår empiriska studie att föräldrar ser på föräldrainsflytande på många olika sätt. Flising (1995) visar på ordets olika innebörd för olika människor. Oavsett vad uppslagsverken beskriver innebörden av begreppet inflytande så har föräldrarna sina egna tolkningar (a.a.).

När respondenterna talade om vad föräldrainsflytande betydde för dem beskrev de att föräldrainsflytande i förskolan skapas genom olika forum. Deras tankar kan knytas till Skollagen (2010) att varje förskola ska erbjuda ett eller flera forum för samråd med barnen och deras vårdnadshavare. I vår empiri kan vi utläsa att den dagliga kontakten är betydelsefull för vårdnadshavarna. Vikten av att skapa ett varaktigt och utvecklande samarbete med föräldrar betonar Pramling Samuelsson och Sheridan (2006) utgör en viktig del i det pedagogiska arbetet. Det skapar en tillit till verksamheten och ett naturligt inflytande där en god relation byggs genom ömsesidig respekt.

Att sätta sitt barn i ett helhetsperspektiv genom ett samarbete mellan förskola och hem är ytterligare en aspekt på föräldrainsflytande som kommit fram i vår studie. Det är viktigt att barnen får delta i ett sammanhang där förskolan är en stor del av barnets vardag. Flising (1995) redogör för de olika roller som föräldrar respektive pedagoger utgör i barnens värld. Föräldrarna förstärker sin roll som uppfostrare av sitt eget barn och lämnar rollen som pedagogisk lärare till pedagogerna på förskolan. Respondenterna anser att det finns en profession som tillämpas på förskolan och de litar på att pedagogerna kan sin yrkesroll väl.

När föräldrarna känner en trygghet med förskolan, att deras barn trivs och de blir väl bemötta så utövar föräldrarna enligt Flising (1995) en sorts latent inflytande. Skulle föräldrarna som vi intervjuat känna oro av någon form skulle punktinsatser tillämpas och det latent inflytandet skulle aktiveras. Det går inte att tolka helt klart utefter vårt resultat hur insatserna skulle se ut men det uttrycks att de är beredda att göra allt för att deras barn ska må bra.

5.1 Olika perspektiv på föräldrainflytande

När föräldrar diskuterar föräldrainflytande och vad det innebär beskriver de att föräldramöten, föräldraråd och utvecklingssamtal är tillfällen då de utövar inflytande i förskolan. Vid dessa forum möts föräldrar, pedagoger och förskolechefen. Relationerna sinsemellan är betydelsefull enligt Flising (1995). Hon beskriver att dessa relationer bygger på att pedagogerna och förskolechefen förutsättningslöst anser att föräldrarnas inflytande tillför något till verksamheten. Förskolechefen ansvarar för att det finns forum för samråd (Skollagen, 2010), samtidigt som det ofta åligger pedagogerna på förskolan att bjuda in till föräldramöten och utvecklingssamtal där föräldrainflytandet bygger på att båda parter deltar.

Föräldrainflytande genom mötesforum, såsom föräldraråd och föräldramöten är något som verksamheten ska erbjuda. Det styrks i kapitel fyra: *Kvalitet och inflytande* i Skollagen (2010). I fjärde kapitlet finns bland annat bestämmelser om inflytande och samråd. Här finns bestämmelser som beskriver att forum för samråd ska finnas på varje verksamhet för att vårdnadshavare ska få möjlighet till inflytande. Skollagen (2010) betonar vikten av vårdnadshavarens rätt till information och inflytande genom att de ska få möjlighet att komma med synpunkter innan det fattas beslut på förskolan. Det handlar om beslut som är viktiga för enheten och som har betydelse för barn och vårdnadshavare på den aktuella förskolan.

Ett annat föräldrainflytande som föräldrarna uttrycker i vår empiri, är den dagliga kontakten, vid lämning och hämtning. Föräldrarna förklarar att de upplever det som viktigt att de blir bemötta med respekt och lyssnad på varje dag. För att skapa positiva, dagliga möten på förskolan, krävs det ett positivt bemötande samtidigt som ett positivt gensvar på bemötandet enligt Andersson (2004). Bemötandet är en viktig aspekt i relationen mellan pedagog och förälder. Tre aspekter är viktiga i bemötandet (a.a). Det första är att bli mött med respekt, det

vill säga att vara ödmjuk i sin relation och att inta andras perspektiv. Det andra är att bli bekräftad, vilket innebär att pedagoger och föräldrar bekräftar varandra i dialogen. Det tredje innebär att bli lyssnad på vilket betyder ”att lyssna är att ta in, inte att ta över” (Andersson, 2004, s.56). Dessa tre är grundläggande för pedagogen att tänka på för att kunna skapa en fungerande dialog.

När föräldrar bemöts med respekt, känner de att de vågar delge sina tankar och upplevelser. Syftet med den sortens inflytande, menar föräldrarna, skapar känslan av att kunna påverka verksamheten närmast sitt barn i stunden. Pramling Samuelsson och Sheridan (2006) menar att ”utifrån en ömsesidig respekt kan de bygga upp en god relation, på vilket ett mer varaktigt och utvecklat samarbete kan vila” (s.135). Detta innebär att som pedagog inte tänka på föräldrar som en homogen grupp i bemötandet, utan att i bemötandet se föräldrarna som individer med olika tankar och upplevelser (a.a.).

5.2 Föräldrainflytande genom dialog/kommunikation

För att skapa en helhetsbild kring barnet uppskattar föräldrarna ett inflytande där kommunikation finns mellan pedagog och förälder. Detta för att skapa ett utbyte av tankar och situationer som uppkommer kring barnet under dagen på förskolan och i hemmet. Barnet existerar och lever i två olika perspektiv (Jensen & Jensen, 2008). Det innebär att barnet befinner sig i ett sammanhang i hemmet och ytterligare ett i förskolan. Föräldrarna uttrycker vidare att de vill använda sitt föräldrainflytande för att kunna få en förståelse för hur barnet har det på förskolan med tanke på att många barn tillbringar större delen av sin vakna tid på förskolan. I *förskolans Läroplan* (Skolverket, 2010) beskrivs samarbetet mellan hem och förskola som att: ”Förskolan skall komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt” (s.13). Flising (1995) skildrar att föräldrarna ofta efterlyser ett samarbete kring det egna barnet. Detta för att kunna skapa en helhetsbild kring barnet. Hon skriver även att i samarbetet finns det två olika roller, föräldern i sin privata roll och är känslomässigt engagerad samt pedagogen i sin yrkesroll. Yrkesrollen innebär att det finns skyldigheter att ha kontakt med föräldrarna och att pedagogen har en utbildning i det pedagogiska arbetet.

Till skillnad mot en önskan om föräldrainsflytande mellan hem och förskola, avsäger sig föräldrarna sitt inflytande när det gäller det pedagogiska arbetet. Föräldrarna anser att pedagogerna är proffs och de litar på att pedagogerna gör det bästa för deras barn när det gäller barns utveckling. Flising (1995) förklarar att många föräldrar känner att de inte har den kunskap som krävs för att involvera sig i det pedagogiska arbetet. Det menar hon, behöver inte betyda att föräldrarna inte är intresserade av verksamheten utan snarare är nöjda med den.

I förskolans *Läroplan* (Skolverket, 2010) står det att: "Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling" (s.13). Föräldrarna upplever att de själva har bäst kompetens när det gäller deras egna barns uppfostran. *Läroplanen* (Skolverket, 2010) tar även upp att: "Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan" (s.13). Föräldrarna berättar i vårt insamlade material att de inte vill engagera sig i förskolans arbetsplan eller utvärdering, vilket står tydligt i läroplanen att föräldrarna skall erbjudas.

I pedagogens arbete är det viktigt att pedagogen använder sig av ett yrkesspråk och dessutom medveten om mål och syfte med verksamheten enligt Colnerud och Granström (2002). Det kan vara svårt för föräldrar att rent konkret uppfatta pedagogens mål och syfte då det inte är tillräckligt synligt och tydligt vad pedagogerna egentligen utvärderar i verksamheten. Jämförelsevis kan det vara enklare att konkretisera andra yrkesgrupper, som en murares mål och syfte med den mur eller vägg som muraren gjort (a.a.). Med pedagogens yrkeskunnande är det befogat att omformulera det viktiga yrkesspråket vid föräldrakommunikation för att skapa en gynnsam dialog.

Föräldrar kan lätt ses som en homogen grupp där pedagogens egen kultur råder. Det kan vara svårt för föräldrar att tolka och anpassa sig efter förskolans givna regler. Det är därför viktigt att ta i beaktning att det som känns naturligt och vant för pedagogerna på förskolan, kan kännas främmande och ovant för många föräldrar. Grunden till ett fungerande föräldrainsflytande är att pedagogen är professionell i sin yrkesroll enligt de Graaff och van Keulen (2008). De menar att det beror på hur förskolan organiserar föräldrakontakten som oftast bestämmer kvalitén på inflytande och samarbete mellan förskola och vårdnadshavare. Pedagogerna måste synliggöra hur, vad och varför ett arbete med föräldrainsflytande är gynnsamt för barn och verksamhet. Detta kan ske enligt de Graaff och van Keulen (2008)

genom en avgränsande metod där de fyra teman; Leva tillsammans, arbeta tillsammans, tänka tillsammans och fatta beslut tillsammans diskuteras mellan pedagogerna. Utefter dessa begrepp framkommer sedan olika uppfattningar kring hur föräldrainflytande rent konkret ser ut och hur det kan utvecklas. Följden av de Graaff och van Keulen´s (2008) forskning med de fyra begreppen bidrog till att föräldrar inkluderades och ledde till att både vuxna och barn strävade tillsammans mot samma mål med verksamheten. I forskningen ”*Making the road as we go*” av de Graaff och van Keulen (2008) definierades sex olika mål under de fyra teman, vilka var: Känna samhörighet, utveckla mångfalden av identiteter, ta lärdom av varandras olikheter och kulturer, aktivt motverka partiskhet genom kommunikation och viljan att lära, möjlighet att delta som aktiv medborgare, samt samarbete mot diskrimination och förutfattade meningar.

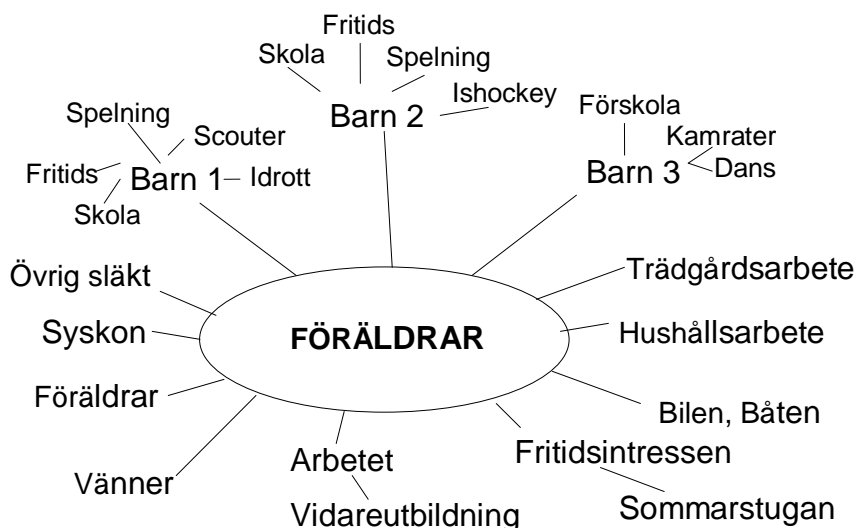
5.3 Trygghet

När föräldrar känner en grundtrygghet i verksamheten, det vill säga att de dels känner att deras barn trivs och de bemöts med respekt, så känner föräldrarna att de har ett mindre behov av inflytande. De menar att vardagen flyter på och den dagliga kontakten vid hämtning och lämning är tillräcklig. Skulle de känna att situationen förändras och de känner en otrygghet med verksamheten skulle de bedriva punktinsatser för att ta reda på vad som är fel. Flising (1995) beskriver detta tillstånd som ett slags latent inflytande.

Vidare pekar Flising (1995) forskning på att föräldrar bryr sig om sina barn och är måna om att de skall må bra. Tiden, beskriver föräldrar är en aspekt som inskränker på utövandet av inflytande i förskolan. De ser sina begränsningar genom att inte kunna vara delaktiga överallt utan måste fördela sysslorna på ett överskådligt sätt. Samtidigt som att inflytandet måste upplevas meningsfullt för att prioritera bort något annat. Det är många bitar som ska passa ihop i vardagen och föräldrarnas egna arbeten kräver deras fulla uppmärksamhet. En positiv effekt med att föräldrar prioriterar bort inflytande i förskolan, menar Flising (1995) kanske kan bli att föräldrarna upplever en lägre stressnivå. Det i sin tur kan göra dem till bättre föräldrar (a.a.).

Här nedan åskådliggörs tillvaron för en trebarnsfamilj av Flising (1995). Hon kallar illustrationen för hennes igelkott och symboliserar vidden av familjens sannolika kontaktnät.

Lisbeth Flisings modell "igelkotten"

Alla dessa delar i igelkotten kräver organisation och prioritering för att få vardagen att gå ihop. Detta kan ge en bild av hur tillvaron kan se ut för en förälder och en förståelse för att tiden kan vara en bristvara. Det blir viktigt för föräldrarna att de upplever förskolan som en trygg tillvaro för sina barn. Begreppet trygghet kan ha olika definitioner för varje individ och inflytande kan därmed yttra sig vid olika tillfällen hos föräldrarna.

5.4 Metoddiskussion

”Olika problem löses med olika metoder” (Stukat 2005, s.36). Det innebar att vi startade upp vår studie med att diskutera för och nackdelar med olika metoder. Våra tankar kretsade kring hur vi kunde skapa förutsättningar för att på bästa sätt generera material till studien utefter vårt syfte och frågeställningar. De öppna intervjufrågorna var besvärligare att formulera än vad vi först hade trott. Pilotstudien visade att frågorna lätt kunde gå in i varandra samt tolkas på olika sätt. Vi kunde efter pilotstudien komplettera våra frågor med förtydliganden för att vara förberedda inför intervjutillfällena.

Brevet respondenterna fick i första kontakten, hjälpte oss att hålla fokus på vad deras rättigheter och våra skyldigheter i stora drag var. Vetenskapsrådet (2002) understryker ännu mer vad vi som forskare måste tänka på. Vi förstår det som att anonymitet kan ses utifrån två vinklar. Å ena sidan betonas vikten av att skydda respondentens identitet. Å andra sidan,

skulle vår rapport kräva att vi lämnar ut vårt material för att undersöka tillförlitligheten, skulle vi behöva göra detta. Vi ser det som att vi måste vara medvetna om de olika aspekter som finns och en medvetenhet kring problematiken med total anonymitet.

Att respondenterna kunde vara så anonyma som möjligt, tror vi skapade en viss trygghetskänsla, för att deras barn inte skulle kunna drabbas negativt av det de uttryckte i intervjun. Det kunde även vara en fördel att föräldrarna var anonyma inför varandra när vi valde att intervjua respondenterna en och en. Då minskade risken att de tillsammans hade diskuterat eller påverkat varandra genom gemensamma tankar och åsikter innan intervjutillfällena. Ytterligare en aspekt var att vi gav varje förälder full uppmärksamhet och det var ingen annan som tyckte något kring det vi samtalande om. Däremot kan en gruppintervju skapa intressanta diskussioner som kan mynna ut i utvecklande samtal kring fenomenet. Vårt syfte med studien var att ta reda på hur varje enskild förälder uppfattar sitt inflytande och vad ordet innebär, därmed uteslöt vi gruppintervju. När föräldrarna fick vara själva var de inte beroende av varandra utan vi kunde utgå ifrån varje respondents önskningsar kring när och var vi skulle träffas samt hur länge intervjun kom att bli.

Hur diktafonen påverkade respondenterna kan vi inte helt säkert fastställa. Den behövde aldrig flyttas på och blev därmed inte fysiskt aktiv under intervjun. Den var däremot synlig för respondenten under hela intervjun och samtliga föräldrar godkände inspelning. Genom att spela upp svaren för oss intervjuare om och om igen skapade goda förutsättningar för att kunna tolka deras svar på ett så rättvist sätt som möjligt. De enskilda intervjuerna gjorde att det var lätt att veta vilken respondent vi lyssnade och transkriberade av. Som intervjuare kunde vi med hjälp av diktafonen fokusera på att skapa följdfrågor och inte behöva sitta och notera.

Våra yttranden är adresserade påvisar Igland och Dysthe (2003) med stöd av Bakhtin. Detta tolkar vi som att yttrandet kan variera utefter de olika förväntningar adressaten kan tänkas ha. Som respondent i vår intervju kring föräldrainflytande kunde tankar uppstå som vad vi som intervjuare och pedagoger förväntade sig av dem. Det i sin tur kunde bidra till att svaren blev på ett sätt när respondenterna samtalande med oss och något annat när de pratade med andra som hade en annan bakgrund, såsom vänner och föräldrar till barnens kompisar.

Det var även viktigt att fundera på hur vi sedan ville framställa vår studie utefter de kvalitativa svar som vi erhållit. Vårt syfte med intervjuerna var att med hjälp av halvstrukturerade intervjuer, ge ett begränsat men djupgående resultat av hur föräldrar resonerar och kommunicerar kring föräldrainsflytande i förskolan. Vi såg snabbt att svaren följde vissa teman och det blev naturligt att sammanställa svaren utefter dem.

5.5 Resultat i relation till tidigare forskning

När vi jämför vår studie med Lisbeth Flisings forskning från 1995 märker vi att föräldrarnas diskussion om inflytande inte har förändrats. Trots de 16 år som gått har synen på inflytande och bemötande stått sig. Vad Flising (1995) visar i sin studie är att föräldrar väljer att utöva inflytande genom att vara med och planera verksamheten, komma med synpunkter och diskutera verksamheten. Det kan jämföras med vårt resultat där föräldrar ser ett inflytande i olika planerade möten och i den dagliga kontakten. Flising (1995) beskriver att det finns ett latent inflytande och det ser vi som en bra beskrivning som även kunde gälla vad vi har fått fram i vårt resultat, samt att tryggheten har haft stor betydelse för hur mycket inflytande förälder uttrycker att de vill utöva. Både i Flisings (1995) studie och i vår undersökning framkommer ett aktivt val där föräldrar väljer att inte utöva inflytande på grund av trygghetsfaktorn. I ett av våra resultat har vi fått fram att föräldrarna uppskattar ett utbyte mellan förskola och skola. När vi tolkar Flisings (1995) studie sätter vi det i samband med att föräldrarna vill bli bemötta med respekt. Föräldrarna vill kunna fråga och få genomtänkta svar, ifrågasätta och få professionella svar och kunna komma med förslag och få respektfull respons.

I forskningen som gjordes i Holland av De Graaff och van Keulen (2008) visar det på att precis som i Sverige så gör sig mångfalden påmind. Alla människors olika kulturer ska samsas på en och samma plats där allas förutsättningar ser olika ut. I deras resultat kan vi utläsa likheter med vad vår studie visar på. Det är förutsättningslöst pedagogernas professionella huvudansvar att tillmötesgå och se tillgångar i mångfalden som varje individ implementerar i en gruppdynamik. Både föräldrarnas och barnens olika kontexter bidrar till ett inflytande som inte har några begränsningar. Det kan istället motarbeta den annars ofta givna förskolekontexten som pedagoger traditionsenligt följer utan större reflektion och som

kan ge upphov till en sorts normalisering. Det kan uppstå en outtalad norm som skapas av pedagogerna utan saklig grund för vad som efterfrågas av föräldragruppen.

5.6 Relevans för läraryrket

Inflytande är ett komplext begrepp som står för olika saker beroende på vem man frågar. Föräldrar lämnar det finaste de har till förskolan, deras egna barn. I *Läroplanen för förskolan* (Skolverket, 2010) står det att samarbete mellan hem och förskola skall finnas. Pedagoger behöver konkretisera och synliggöra läroplanen där styrdokumentet sätts i relevanta sammanhang på förskolan. Ett föräldraperspektiv hos pedagoger utgör grunden för ett samarbete. Det som vi också kan utläsa idag är att pedagoger ofta använder sig av ett yrkesspråk och då skapar det inte balans i samarbetet med föräldrarna. Pedagoger behöver i sitt läraryrke tänka på att föräldrar inte är en homogen grupp utan att alla föräldrar är olika individer. Pedagogens bemötande är en grundläggande faktor för att skapa en trygg miljö. Pedagoger bör ställa sig frågorna: När, var och hur sker bemötandet med familjerna? Dessa didaktiska frågor kan bli behjälpliga verktyg i det pedagogiska arbetet med föräldrainflytande. Ett professionellt bemötande skapar ett föräldrainflytande som bidrar till verksamhetens utveckling.

Genom att skapa en gemensam grundverksamhet på förskolan kan arbetslagen samarbeta och ta lärdom av varandras erfarenheter. Vi anser att detta samarbete kan skapa en trygghet inom kollegiet vilket i sin tur stärker självförtroendet hos pedagogerna. När föräldrar ställer frågan hur en inskolning ser ut på förskolan skall samma svar komma från samtliga pedagoger. Detta anser vi skapar goda förutsättningar för att föräldrar kan känna en viss trygghet, oberoende vilken avdelning deras barn ska börja på. Detta gäller även vid utvecklingssamtal och föräldramöten. Det som är viktigt att påpeka är att samtliga pedagoger fattar gemensamma beslut där alla är medvetna om vad uppdragen innebär. Det förutsätter att alla i kollegiet inkluderas i de diskussioner som bidrar till verksamhetens utveckling i arbetet kring föräldrainflytande.

5.7 Förslag på fortsatt forskning

Vi har under arbetets gång insett att föräldrainflytande har många olika innebörder. Det som vi kan tolka utifrån vår studie är att tillfället när föräldern hämtar och lämnar sina barn är av

stor vikt för föräldrainsflytande. Pedagogerna har viktiga och unika föräldrakontakter med var och en av dem som har sina barn på förskolan. Därför ser vi en fortsatt forskning kring bemötandet. Var sker bemötandet, hur ser bemötandet ut och varför sker bemötandet på det sättet det gör? Genom våra egna erfarenheter, upplever vi att många barn beter sig annorlunda vid föräldrarnas närvaro mot hur barnen är när de är själva på förskolan. Vi upplever även att föräldrar kan bli rådlösa vid dessa situationer som oftast uppstår vid hämtning och lämning. Hur förhåller man sig som pedagog vid samspelet som sker när föräldern lämnar över eller tar emot sitt barn och när börjar, respektive slutar interaktionen mellan varje part, om den slutar?

5.8 Slutord

Både den pedagogiska yrkesrollen och föräldrarollen visar sig vara föränderlig i en samhällsutveckling där föräldrarnas förutsättningar och inflytande påverkar barns utveckling och lärande. Den viktigaste föräldrarollen ska dock vara oföränderlig och det är att föräldern är absolut den viktigaste för deras barn. Den pedagogiska yrkesrollen kan vara med och stärka den rollen genom att skapa ett öppet klimat där föräldrainsflytande skapas utefter varje familjs förutsättningar.

6 Referenser

Andersson, I. (2004). *Lyssna på föräldrarna. Om mötet mellan hem och skola*. Stockholm: HLS Förlag.

Colnerud, G. & Granström, K.(2002). *Respekt för läraryrket. Om lärarens yrkesspråk och yrkesetik*.(5:e uppl.). Stockholm: Stockholms universitets förlag.

De Graaff, F & Van Keulen, A (2008). *Making the road as we go: Parents and professionals as partners managing diversity in early childhood education*. (Practice and Reflections No. 23). The Hague, The Netherlands: Bernard van Leer Foundation.

Dysthe, O & Igland, M –A. (2003). Vygotskij och sociokulturell teori. O. Dysthe (Red.), *Dialog, samspel och lärande* (s. 75 – 94). Lund: Studentlitteratur.

Flising, L. (1995). *Some aspects of the relations between parents and preschool*. Paper presented at the Fifth European Conference on the Quality of Early Childhood Education “What should be the educational objectives for early childhood education (0 – 7)?” Paris September 1995. University of Goteborg. Department of Education and Educational Research.

Gars, C. (2006). *Utvecklingssamtal – en berättelse om barn, föräldrar och förskollärare*.(3:e uppl.). Stockholm: HLS förlag.

Hundeide, K. (2008). *Sociokulturella ramar för barns utveckling*. Malmö: Studentlitteratur.

Igland, M – A & Dysthe, O. (2003). Mikhail Bakhtin och sociokulturell teori. O. Dysthe (Red.), *Dialog, samspel och lärande* (s. 95 - 117). Lund: Studentlitteratur.

Jensen, E & Jensen, H. (2008). *Professionellt föräldrasamarbete*. Stockholm: Liber.

Johansson, B. & Olov Svedner, P.(2006). *Examensarbetet i lärarutbildningen*. Uppsala: Kunskapsföretaget AB.

Johansson, E.(2005). *Möten för lärande. Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Stockholm: Skolverket

Lärarstudenten. (2011:1). *Webbfrågan*.

Pramling Samuelsson, I. & Sheridan, S. (2006). *Lärandets grogrund*. (2:a uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Skolverket. (2010). *Läroplan för förskolan. Lpfö 98. Reviderad 2010*. Stockholm: Fritzes.

Stukat, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. (2006). Stockholm: Svenska Akademien.

Svensk författningssamling. Skollagen (2010:800). Hämtat 23 januari 2011, från <http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=2010:800>

Vallberg Roth, A-C.(2002). *De yngre barnens läroplanshistoria*. Malmö: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Vygotskij, Lev S.(1995). *Fantasi och kreativitet i barndomen*. Göteborg: Daidalos.

Bilaga 1: Intervjufrågor till föräldrar

Mamma_____

Pappa_____

Annan anhörig_____

Ålder på barnet/barnen_____

- 1) Vad betyder föräldrainflytande i förskolan för dig?
(Vad betyder inflytande för dig som förälder i förskolan?)

- 2) Vilket inflytande har du som förälder över förskolan?
(Vilket inflytande har du som förälder över förskolans vardag?)
(exempel: planering, mål, utvärdering, aktiviteter, samtal)

- 3) Man skulle kunna tänka sig att samarbete mellan förskolan och hemmet är ett sätt att skapa möjlighet för inflytande. Hur ser du på det? Berätta hur du tycker att det fungerar.
(Vilken typ av inflytande genom samarbete har ni med förskolan? Hur ser du på din roll som förälder när det gäller inflytande i er förskola?)

- 4) Är det något annat som du skulle vilja säga om föräldrainflytande?

Bilaga 2 Brev till föräldrar

Göteborg, 110126

Hej!

Vi är två lärarstuderande vid Göteborgs universitet, Cecilia och Åse, som validerar till lärare för yngre åldrar. Det innebär att vi arbetar som barnskötare på varsin förskola samtidigt som vi studerar. Vi ska avsluta våra studier med en C – uppsats där vi valt ett ämne som vi tycker är viktigt och intressant. Arbetet handlar om föräldrainflytande och det är därför vi söker er hjälp.

Syftet är att ta reda på eventuella likheter och skillnader i föräldrars uppfattningar när det gäller inflytande i förskolan. Intervjun kommer att ta cirka 30 minuter, vi kommer att kontakta er per telefon för att bestämma en tid och plats som passar er.

Vi intervjuar föräldrar på olika förskolor i Göteborgs kommun och hoppas just du vill vara snäll och hjälpa oss med detta. Det är viktigt för oss att vi får göra denna intervju för att kunna göra ett bra examensarbete. Alla uppgifter kommer att vara konfidentiella, dvs. alla identitetsuppgifter såsom namn och vilken förskola man tillhör, kommer att avidentifieras och stannar hos oss. Ni har alltid rätt att avbryta intervjun om ni så önskar. För att vara säker på att tolka era svar korrekt vill vi använda oss av en diktafon som vi sedan lyssnar av och raderar efter examinationen.

Tack på förhand!

Cecilia och Åse

Ps. Om ni har frågor kan ni ringa:

Åse: XXXX-XXXXXX

Cecilia: XXXX-XXXXXX